

STROMAE

Dit boek is opgedragen aan mijn vriend
Gilbert Lederman (1959-2022), die zich met hart en ziel gaf
voor de artiesten, onder wie Stromae.

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding – Vleesgeworden belgitude	15
1 Een bastaard in Brussel	27
2 Trots op zijn eigenheid	37
3 Zijn originaliteit op de voorgrond	45
4 Weer boven water en iedereen op één lijn	57
5 Verschil voor het voetlicht	77
6 Gas terug	89
7 Internationale blik	99
8 De symfonie van Mosaert componeren	117
9 Voer voor zijn ambitie	131
10 Uitgroeien tot een voorbeeld	151
11 Neergegaan in volle vlucht	163
Epiloog – De eenzaamheid van de langeafstandsloper	169
Bibliografie	173
Noten	184

Voorwoord

Nee, dit is geen biografie, en wel om een aantal redenen. In 2014 zijn in Frankrijk weliswaar vier biografieën van Stromae verschenen zonder de goedkeuring of de medewerking van de betrokkene, maar ik vind het ondenkbaar zo'n boek te schrijven zonder zijn instemming of inbreng. Ook al heb ik daarvoor heel aantrekkelijke voorstellen gekregen van verscheidene Franse en Belgische uitgeverijen.

De eerste die contact met me opnam was Laurence Housiaux. In de lente van 2011 vertelde ze me dat ze een boek wilde publiceren over Stromae. Op dat ogenblik liepen er bij uitgeverij Luc Pire (die zij had opgevolgd, later kwam ze aan het hoofd te staan van Renaissance du Livre) al twee projecten: de biografie van Pierre Rapsat (*Les rêves sont en nous*) en *Playlist: 30 ans de musique en Belgique et ailleurs*, een boek dat er kwam na een zomerreeks in de krant *Le Soir*. Die zouden beide verschijnen in 2012.

Ik zag wel iets in een biografie van Paul Van Haver, alias Stromae, want ik hield van zowel de man als de artiest. Hij is sinds zijn nummer 'Alors on Danse' van 2010 een grote inspiratiebron. En niet alleen voor mij, dat is duidelijk. Zijn instant

en exponentiële succes veroorzaakte commotie in de media en vooral in *Le Soir*, dat geregeld berichtte over de Brusselse artiest.

In de herfst van 2010 kwam ik op het idee een dag door te brengen met Stromae. Toen ik hem in juni van datzelfde jaar, een paar weken voor zijn eerste album, *Cheese*, uitkwam, voor het eerst had ontmoet (in de gebouwen van RTL in Brussel), wilde ik hem graag beter leren kennen. Ik wilde met hem over zijn kindertijd en zijn succes praten, samen door zijn wijk in Laken kuieren en met hem naar Vilvoorde gaan, waar hij die dag een aflevering van de *Peter Live Show* op de VRT zou opnemen in de aanloop naar de MIA's, de Music Industry Awards, waar hij gelauwerd zou worden.

In 2011 besprak ik met Paul de mogelijkheid om deze biografie samen te schrijven. Ik vertelde hem hoe ik het zag en wat Laurence Housiaux wilde doen. Via Gilbert Lederman, artistiek directeur bij Universal Music Belgium, liet hij me beleefd weten dat hij hier niet op wilde ingaan, hij vond zich – terecht – te jong, hij had nog niet geleefd en het zou kunnen overkomen als een commerciële zet. Vooral dat laatste wilde hij niet, hij wilde na het internationale succes van 'Alors on Danse', zijn enige echte hit, niet beschouwd worden als een onehitwonder. Maar volgens mij zou een dergelijk boek net het tegendeel kunnen bewijzen. Het zou kunnen laten zien hoe gelaagd zijn persoonlijkheid is, en hoe gelaagd zijn teksten zijn. Maar ik begreep ook zijn visie en die respecteerde ik, dus hadden we het er niet meer over...

Tot het fenomenale succes van *Racine carrée* in 2013. Toen werd alles anders. Er belden meer uitgeverijen en ze drongen harder aan om me toch zover te krijgen over Stromae te schrijven. Op 28 november stond Paul in Reims tijdens zijn tournee, die op 9 november in Nîmes was afgetrapt. Ik sprak hem in

de coulissen van La Cartonnerie, waar hij die avond zou optreden. Opnieuw had ik het over een biografie. Hij herhaalde zijn argumenten van twee jaar eerder en voegde eraan toe dat hij van gedachten was veranderd: hij stemde ermee in dat ik een biografie zou schrijven. De enige voorwaarde was dat het postuum zou gebeuren. Nee, dit was geen grap! Dat kon hij niet menen, zei ik, ik was twee keer zo oud als hij... Maar hij bleef bij zijn standpunt: hij was ervan overtuigd dat ik degene was die het boek zou moeten schrijven, maar hij wilde er niets meer over horen zolang hij leefde.

En zo groeide, heel langzaam, het gekke idee van een roman waarin ik Stromae zou vermoorden. Om mezelf te motiveren dit zotte project tot een goed einde te brengen, bracht ik het ter sprake tijdens de laatste cultuuruitzending van Eric Russon, *Cinquante degrés nord*, die zijn gasten naar hun toekomstplannen vroeg. Eric Lamiroy, een vriend en Brusselse uitgever die op weg was naar de top, bevond zich achter de schermen en had me al toevertrouwd dat hij geïnteresseerd was in Stromae. Mijn idee sprak hem aan. Beklonken! Ik liet het Paul weten via zijn manager Dimitri Borrey en in de loop van 2015 hield ik hen op de hoogte van de voortgang van mijn project. Uiteindelijk stuurde ik hen het manuscript en het omslag door en vertelde erbij dat het fictie was, geen biografie. Om verwarring te voorkomen zou ik geen foto van Paul gebruiken, en ik liet ook nog in het boek noteren dat het om een fictief werk ging, op de naam van de personages na. Ik kreeg geen antwoord: Paul en Dimitri waren op tournee in de Verenigde Staten.

Ik nodigde hen uit voor de boekvoorstelling op 1 oktober 2016 – de eerste verjaardag van het concert van Stromae in Madison Square Garden – in de nieuwe boekwinkel-galerie van Lamiroy in Brussel. Zes jaar na deze publicatie weet ik nog

altijd niet of Paul mijn gevoel voor humor wel kon appreciëren. Volgens een Franse journalist, die hem die vraag in 2017 stelde, heeft hij het boek niet gelezen, hij wilde zijn eigen dood niet in de ogen kijken, ook al was het dan niet echt. Inderdaad, in mijn roman gaat Stromae een gesprek aan met Pietje de Dood, net zoals hij dat doet met Jacques Brel, Cesária Évora, Ibrahim Ferrer en David Bowie, allemaal even hard verzonnen.

Op 17 oktober 2015 sloot hij zijn tournee *Racine carrée* af met een concert in Kigali, Rwanda. En toen verdween Paul de volgende ochtend. Twee jaar en bijna tweehonderd concerten: hij zat op zijn knieën, was lichamelijk en geestelijk uitgeput. Net als in het boek besloot hij er een einde aan te maken. Hij zou nog slechts sporadisch in de media komen om het te hebben over Mosaert, de capsulecollecties voor kleding en design die hij samen met zijn echtgenote Coralie Barbier en zijn broertje Luc Junior Tam ontwierp.

Ik wist hoezeer hij uit de media wilde blijven, maar soms kon ik geen nee zeggen en ging ik meer dan goed was in op vragen voor interviews, getuigenissen, allemaal voor de media. Sommigen leidden daaruit af dat wij close waren, maar verder konden ze niet van de waarheid zitten: we hadden elkaar sinds het interview in Reims in november 2013 niet meer gesproken.

Vanaf 2015 wilde Paul in de media niet meer over muziek praten. Toen hij de clips van Yael Naïm, Billie Eilish en Dua Lipa regisseerde, bleef hij liever in de schaduw. Net zo toen hij samenwerkte met bevriende artiesten als Orelsan. Pas in 2021, toen hij een nieuwe tournee voor 2022-2023 aankondigde, keerde hij door de grote poort terug. Ik zag hem op de persconferentie in Brussel in de aanloop naar zijn nieuwe album *Multitude* – zoals ook het geval was in Montreal, New York en Kigali in 2015 –, maar we spraken elkaar niet. Toch

bleef ik het over hem en zijn projecten hebben in *Le Soir*, want het is mijn vak en ik doe het graag.

Toen de plaat was uitgekomen, wilde ik het daarbij laten. *Trop* is te veel en te veel is *trop*! Ook de lezer heeft het recht om even niet met Stromae geconfronteerd te worden. Ik was van plan om pas na de zomerfestivals (Werchter Boutique en Les Ardentes) en de concerten in Paleis 12 in maart 2023 weer over hem te praten. Maar kijk, er was toch een uitgever – en geen kleine ook, want ik heb het over het uitstekende Mardaga, in 1966 opgericht in Brussel – die me voorstelde een biografie te schrijven in de prestigieuze collectie ‘Smart Leader’, met de biografieën van historische figuren als Martin Luther King, Anwar al-Sadat en Barack Obama. Ik liet hen meteen weten dat ik zou weigeren een biografie over Paul te schrijven zolang hij me dat niet zou vragen (je mag altijd dromen!) of zolang hij nog leefde!

Maar Mardaga wilde toch een portretboek waarin het fenomeen Stromae zou worden verklaard en geanalyseerd, een dat hem in een historische context, een cultuur, een kunst, een land zou plaatsen. Veel meer dan een biografie dus! En daarom heb ik het boek dat u nu in uw handen hebt geschreven. U leest erin waarom en hoe Paul Van Haver een allround artiest is geworden, iemand die verbindt. Een muzikaal fenomeen dat uitgroeide tot een artistiek icoon, in de hele wereld en door alle generaties geliefd. Stromae heeft nu al zijn stempel gedrukt op zijn tijd en zal dat, zoals we zullen zien, blijven doen na zijn grote terugkeer met *Multitude*.

Veel leesplezier!

Inleiding

Vleesgeworden belgitude

DE BELGISCHE ERFGENAAM

Wanneer Stromae met zijn nummer 'Alors on Danse' in 2009 voor het eerst te horen is op NRJ Belgique, waar hij stage loopt, past hij al niet helemaal in het plaatje. Alleen in het kleine groepje Brusselse rappers weten ze wat hij eerder al heeft gedaan, onder de naam Opsmaestro, met zijn duo Suspicion. Alleen binnen de Franse uitgeverwereld is er een vaag idee van wie de Belg Paul Van Haver is, die af en toe een nummer schrijft voor een Franse topper. Stromae komt uit het niets, of eigenlijk uit Laken.

En toch is hij een waardige erfgenaam van een traditie, van een lang en mooi verhaal dat het Belgische chanson en de Belgische muziek getekend heeft. Stromae heeft een eigen stijl verzonnen, een kruising tussen het Franse chanson, rap en electropop. Drie muziekstijlen die in de twintigste eeuw populair waren en die niet in België bedacht zijn, maar waarmee het land wel nauwe banden heeft. In de afgelopen tientallen jaren zijn hier namelijk heel wat opvallende vertegenwoordigers, om niet te zeggen voortrekkers, opgestaan. Voeg